

FOGLALAT: Magyarország és Erdély kinevezések és előléptetések; játékszíni ujdonságok; Kliegl gépei ügyében Iső közlés; nemzeti Casino szállásváltóztatása; a' hely. hitv. evangélikusok egyetemes közgyűlése; orvosok és természetvizsgálók nagygyűlése Pesten; *Hontmegye:* a' gazdasági fiókegyesület gyapjújására, szüret meghatározása, mezai rendőrségi kezelés, tisztújítás sürgetése, visszaélések a' sághi magtárral; 's a' t.; *Krassómege:* eperfatenyésztés, Libay remekművének ügye pártoltatik, határozat az érseki táblabírák kinevezése iránt; 's a' t.; *Ferőczemegye:* gubacslopás és e' miatti visszaélések; 's a' t.; igazolás a' hajdúvárasok ügyében, emberiség palástja alatt rágalmazás; ovás; nagykunsági viszszaütasítás; Erdélyben országgyűlés; 's a' t.) Anglia (a' whig ministerség lemondott; Franciaország (limogesi zavargás; 's a' t.) Külföldi elegyhir. —

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's apost. kir. Felsege E ő t v ő s Ignác bárót saját kérelmére, mind kir. tárnokmesteri, mind pedig sárosmegyei főispáni hivatalától fölmenteni, S o m b o r y Imrét, a' kir. ítélő-tábla ülnökét, a' tiszántuli ker. tábla elnökévé kinevezni, egyszersmind „udvari tanácsos” czimmel feldiszíteni, a' hét-személyü-táblánál ürességben volt ülnökségekre báró V a y Miklós kir. ítélő-táblai bárót és D ó k u s László nádori ítélő-mestert méltóztatott legkegyelmesebben kinevezni.

Császárné 's Királyné Ő Felsege Szapáry Mária grófnét (szül. Stürgkh gr.) palotahölgyévé méltóztatott legkegyelmesebben kinevezni.

Nádor Ő cs. kir. Főhercegsége sept. 3kán reggeli 5 órakor, cs. kir. kamarás gr. V a l d s t e i n, és kir. tanácsos V ü r t l e r udvari orvosa kíséretében Alesutról Bécsbe utazott.

A' nm. magyar kir. udv. Kamra a' farkasvölgyi 30czados-hivatalra V e i s l Ferenc ugyanottani 30czad-ellenőrt; ennek helyébe pedig, farkasvölgyi 30czad-ellenőrré, G a b r i e l y Lajos landsei 30-czadost alkalmazá.

Özvegy *Köresdy Ferencz* nő, szül: *Beller* aszszonyság boldogult férje meghagyásából a' szegény gyermek korháza javára 25 pftot lefizetni szíveskedett. Pesten sept. 11. 1841. Havas József.

Jövő szombaton september 17kén Abresch ur bécsi cs. kir. karinthiai kapu melletti dalszínházi tenorista javára, bérfolyamban adatik: „Portici néma” hősi opera 5 felv. Scribe után fordította Szilágyi Pál. Muzsikáját szerző Auber, mellyben a' jutalmazandó *Massaniello* szerepében lesz szerencsés föllépni. Jövő hétfőn, sept. 20án pedig Laborfalvi k. a. javára bérszűnettel először adatik: „Selyemáros” című vigj. 5 felv.; Scribe után fordítá Dobrossy a' magyar tudós társaság költségén. Asztalos Károly országos-igazgató-választmányi titoknak.

Kliegl gépei ügyében. I. Közlés. F. évi tavaszutó óta, mikoron Kliegl urnak a' gépeire nálam beadandó pénzek kezelésére szíves-örömmel ajánlkoztam, e' napig, időnként, több adakozást voltam szerencsés kezemhez venni, mikró ezennel a' tisztelt közönség elé bocsátom számolásomat nyilvánosság ügyeért 's érdekében egy a' tisztelt adakozóknak és részvétünk érdemlő művészek, mint érdekében önmagának. A. Az Athenaeum szerkesztőségétől átvett adakozások. Pázmánintézetbeli papok adakozása 10 p. for. Egri nevendék papság 20 fr. Bajza József ur 10 fr. Lugossy József ur 16 fr. B) A' pesti Hírlap szerkesztőségétől átvett adakozások. Aradmegyei alispán Török Gábor ur gyűjtése 48 p. fr. Hevesmegyei alügyész Berecz Ferencz ur gyűjtése 48 fr. 20 kr. Barásy József ur adakozása 5 fr. Zenepénz-maradék adakozásul az illető zeneadóktól 2 fr. 10 kr. C) Nálam tett adakozások. gr. Dessewffy Emil ur adakozása 10 p. fr. P. S. ur 1 fr. Kanyó Mihály ur 10 fr. M. P. ur 1 fr. gr. Dessewffy József ur 10 fr. Bezeredy István ur 10 fr. Horvát Bálint ur 2 fr. Molnár Lajos ur 1 fr. Orczy József ur 40 kr. M. M. ur 40 kr. Néhány honfi és nő adakozása (Szegedről, B. István ur levele mellett) 25 p. fr. A' nagyváradai academiái ifjuság 25 fr. Őszszes bevétel: 252 fr. 50 kr. pengőben és ezen őszszegből: a) visszafizettetett egy lelkes fiatal hazafi adta előlegezés 160 p. fr. b) küldetett Kliegl urnak három ízben (16, 25, 45*) őszszesen 86 fr. c) levelezési költségül kiment 1 pft. és 9 kr. Őszszes kiadás: 247 pft. és 9 kr. 'S így jelenleg van nálam Kliegl ur részére 5 p. fr. 's 41 kr. Tisztelt hazafiak! ne hagyjuk veszni az Athenaeum 48dik számában olly erősen ajánlott ügyet, ne hagyjuk veszni a' már-már kész gépet, mellyet ha sikeríthetünk becsületet 's hasznót szerzendünk minmagunknak. Nyílt 's bizodalmas kérésemre eddig öt fiatal polgártársam von tőlem ívet adakozásgyűjtésre itt helyben és vidékeiken. Bár akadjanak gyűjtők honunk egyéb részein is! Pesten, september 6kán, 1841.**) Antal Mihály.

Miután a' pesti nemzeti casino, a' magyar banknak a' örze-házban leendő felálltatása miatt, az ugyanez épületben eddig bérben tartott szállást jövő 1842-dik évi Jakab napnál tovább használatában meg nem tarthatja 's ez által a' Casino szükségéinek 's diszének megfelelő más szállás kibérlése szükségessé vált: ez a' t. cz. pesti házbirtokosoknak olly móddal adatik ezennel tudokra, hogy ha kik a' főnebb érintett célra alkalmas szállással bírnak 's ezt a' Casino-egyesületnek bérbe bocsátani hajlandók, méltóztatassanak ez iránt magukat alulírtnál kinyilatkoztatni. Hajnik Pál s. k. n. casinoi igazgató. —

(A' hely. hitü evangélikusok egyetemes közgyűlése.) A' hely. hitü evangélikusok Pesten sept. 9kén kezdék meg egyetemes közgyűléseket, mellyet Teleky József gr. mint Péchy Imre halála után, hivatalában legidősb gondviselő hívott össze 's azt legelől is elnökválasztásra szólítá föl. Abban egyhangulag megegyeztek, hogy az elnökséget azután is az vinné, ki hivatalában legidősb, hanem Vay Miklós b. egyházkerülete részirül azt az egyháziakkal is kívánván megosztatni, vegyes elnökséget akart, melly javaslat élénkébb vitára adott alkalmat. Fáy András megjegyze hogy a' reformatio egyik főczélja a' hierarchiai rendszer megtörése volt, és a' reform. vallás szellemével, melly republicanus bölcsőben ringott, meg nem egyeztetheti a' világi és egyházi kettős elnökséget.

Nyáry és Ensel Sándor hasonló értelemben nyilatkoztak. Ekkor megjelent az ág. h. egyet. közgyűlés küldöttsége az egyesülés dolgában, melly József Pál sup. szónoklata mellett átnyújtá küldői nagy becsü levelét, mire az elnök kijelenté, hogy a' ref. rokonok nem kisebb lelkesedéssel fognak e' nagy fontosságú dologhoz. A' küldöttség mind jövet, mind menet közlekedéssel 's hangos, szünni nem akaró éljennel fogadtatott, és a' kebelében volt köz tiszt. Zay Kár. gr. névszerint is zajos éljen kiáltással emelvén ki a' gyülekezet, tanusítá hogy azon mag, mellyet vetett, nem kösziklára hanem termő földbe esett. Zay Kár. gr. az elnök közelében foglalt helyet, és agostai hitü testvérink levele felolvastatván, köv. hangzik. Méltóságos és fötisztelendő egyetemes egyházi gyűlés! A' kik vallásunk közös alapjában, a' hit, remény, szeretet közös kutfejében, mindig egyek valánk, kiket századoknak viszontagságai jó 's bal szerencsében, jog és törvényekben osztályosokká tettek, — meleg testvérszeretettel szívünkben, szilárd férfias akaratall keblünkben, 's rendíthetlen bizodalommal az isteni gondviselésben, melly századokon át érleli, de megérleli az emberiségnek üdvös műveket, nyújtjuk testvéreileg testvéri fogadtatást váró jobbunkat, és kimondjuk a' szót, mellyben vallásunkra, magunkra, hazánkra 's az emberiségre üdv 's malaszt rejlik, — kimondjuk a' szót, mellyet közel két századon át, édes reménykint ápolnt anyyi őszinte kedély; és e' szó ebből áll: „egyesüljünk!” A' kor szellemének szelíd haladása szenvedelmeket csillapított; a' szabad észhasználat, a' protestantismus e' közös jelleme, elfogultságot oszlatgatott; politikai körülmények akadályokat háritottak el, 's a' fogékony keblek akarattjára kedvező alkalom int. Illy pillanatban 's illy viszonyok között költé fel isten az egyesület szózatát, és nekünk ugy tetszik, hogy e' szózatban a' kor nyelvének szózata cseng; — és kebleinkben e' szó csengése viszhangra talált. Mi tehát, az agostai hitvallást követő magyarországi evangélikusok, mind a' négy egyházkerületünk egyetemes közgyűlésében egybegyűlve, komoly megfontolás után egy szívvel lélekkel, közös és közérzelemmel valljuk és kijelentjük: hogy mi a' magyarországi két evangélikus felekezet egybeolvadását buzgóan ohajtjuk; valljuk és kijelentjük: hogy ezen egybeolvadás mind a' két felekezet közös érdekében jó, üdvös, sőt szükséges is. Valljuk és kijelentjük: hogy olly lényeges akadályt nem ismerünk, melly ha mindkét részről tiszta és erős akarat lesz, az egybeolvadást gátolhatná; 's azért valljuk és kijelentjük: hogy mi a' két evangélikus felekezet egybeolvadására tehetségünk szerint közremunkálni magunkat elhatározzuk, — Ime tehát a' testvérszeretet 's férfias akarat nyilatkozása, mellyet a' hely. vallástételü mélt. és fötisztelendő egyet. egyházi gyűléssel azon édes reményben közlünk, hogy abban velünk egyetérteni, testvéri jobbunkat testvérszeretettel fogadni, 's minket hasonló nyilatkozattal megörvendeztetni méltóztatnak. A' mi már e' sz. 's üdvös szándok valósítását illeti: mi ugy vélekedünk, hogy az ohajtott egyesülés módjának a' protestantismus közös elvei vezérlete mellett kidolgozása legsükeresebben vegyes választmány által történhetnék: melly javaslatát mind a' nyolcz superintendentiakkal közölné, hogy így annak idejében mind a' két evangélikus felekezet egyetemes gyűlésében megvizsgáltatván, annak rendje módja szerint közhatározat hozathassék. Nem kételkedhetvén, hogy testvéries ajánkozásunk a' mélt. és fötiszt. egyet. egyházi gyűlésnél rokon indulatra 's kész elfogadásra talál: részünkről e' választmányhoz köv. nevezettek ki: a' négykerületi felügyelő, a' négy super.; a' tul a' dunai kerületből Benyovszky Péter és Horváth Dániel tbirák; Perlaky Dávid esp. Wimmer Ágoston és Haubner Máté hit-szónokok, és Hetyésy László prof.; a' dunamellékiből: Justh József és Skultéty Pál tbirák; Kanka Sámuel esperes, Simkó Vilmos hitszónok és Bolemann István prof.; a' bányáiból: Tihanyi Ferencz temesi gróf, Schedius Lajos kir. tan. Sréter János alispány, Kubinyi Ágoston, Lissóvenyi László és Kossuth Lajos t. bírák; Valentinyi Ján. esperes, Chalupka János, Mikolay Istv. és Székács Józ. hitszónokok; végre a' tiszai kerületből: Szontágh Istv. esperes. felügyelő, Dráskócy Sám. alispány ker. helyettes inspector, Szentiványi Kár., Pulszky Ferencz, Fabriczy Sámuel, Sponer Pál tbirák, Spissak György esperes, Ferjencsik Sámuel alesperes, Kolbenheyer Móricz hitszónok, Vandrak András, Flavacsek Mihály és Pelech János professorok. — A' vegyes választmány elnökségére pedig nméltóságú széki gróf Teleki József koronaőr ő excellentiáját batorokdunk megkérni. A' gondviselésnek mutató úja az idők tanácsában nyilatkozik. A' süker áldása istennél van, embereké a' szándék, akarat, ügyekezett. Forrjunk össze szándékban, akaratban, ügyekezettben, 's isten segedelmével őszszes vezérrendjük a' folyam elszakadott két ágazatát, hogy egyesülten, diszben, erőben, tehetségben meggyarapodva, szent rendeltetésének az idők viszontagságain keresztül megfelelhessen. — A' kik egyébiránt 's t. b. Költ 1841. september Sikán P e s t e n tartatott egyetemes k ö z g y ű l é s ű n k b ő l. E' javaslatot Fáy minden további beszéd nélkül, egy közakaratu „elfogadjuk” felkiáltással javaslat elfogadtatni. Vay Miklós b. azonban egyházkerülete nevében kijelenté, hogy az, egész lélekéből pártolja ugyan az egyesülés eszméjét, de azt olly komolynak 's fontosnak és sok bajjal járónak találja, hogy azt amugy hevenyében csak egy szóval nem dönthetni el, és a' convent e' dologban, mint különben is nem önálló, a' superintendentiák befolyása nélkül semmit sem tehet és így annak tudta nélkül választmányt sem nevezhet ki. E' véleményt csak Ra-

*) Kliegl ur a' Hírnök 68dik számában ezen 45 pftot nem említhette, minthogy épen közleménye nyomtatásakor juthatott kezéhez, itt aug. 19dikén adatván fel a' postahivatalra

**) Épen végzem jelen soraimat 's értésemre jö, hogy egy vidéki buzgó ügybarátnak eddig már 30 pgő forintra szaporodott gyűjtése, melly első biztos alkalommal hozzá fog majd küldetni

gályi Tamás pártoló. Fáy kijelenté, hogy az nem egyéb mint az isméretes halogatási rendszer, mint a hátulsó ajtó, mellyen szépen, becsülettel kibúhatunk, ha valamit komolyan nem akarunk. Nyáry szerint van egy daemon, melly a jó eszmét, mihelyt az az istenség kezéből kikerül, mindjárt megrontani törekszik. E' daemon munkája az, hogy a protestansok két felekezetre szakadtak, e' daemon munkája, hogy a pataki, debreczeni, pápai iskolák gyűlölik egymást, e' daemon akarja most is gátolni azon nagy munka bevezését, melly nemzeti s politikai tekintetben olly roppant fontossága; és kijelenti, hogy a dunamelléki egyházkerület a leghőbb lelkesedéssel pártolja az unio eszméjét, sőt ha a többi superintendencia nem akarna is egyesülni ágostai hitű testvérinkkel, a' dunamelléki azt egy maga, a' többi nélkül is megteszi. Mindnyájan hasonló szellemben nyilatkoztak, és hogy a' vita nagyon heves ne legyen, az elnök azon kijelentéssel szakítá végét, hogy ő a' convent és superintendenciák közt, olyan hasonlóságot lát, minő van az országgyűlés és vármegyék között, és valamint az országgyűlés nevez ki választmányokat a' nélkül, hogy a' vármegyék jogait legkevésbbé is esorbitná, ugy azt a' convent is szinte megteheti. E' nyilatkozat következtiben az egyesülési terv előleges kidolgozására nevezettek ki a' tagok. Az elnökséget ágostai hitű atyánkfiai felszólítása következtiben Teleky József gróf vállalta el, az alelnökséget pedig Zay Kár. gr. adá a' gyűlés közbizodalma. A' főlebbi, forró kebelből származott levélre köv. válaszolt az egyetemes közgyűlés: Mélt. és főtiszt. egyetemes egyházi közgyűlés! Folyó 1841dik évi sept. 9kén tartott egyházi egyetemes gyűlésükből költ 's vallásos egyesülésre testvérileg felszólító nagy becsű levelüket rokon érzésekkel 's a' tárgy méltóságához képest komoly figyelemmel vettük. A' magyarhoni két evang. felekezet egyesülésének nagy eszméjétől mélyen meghatva 's annak magunkra, vallásunkra, sőt egész hazánkra nézve üdvös és hasznos voltárul mi is tökéletesen meggyőződve, a' mélt. és főtiszt. superintendenciáknak az iránti atyafiságos felszólítása keblünkben is viszhangra talált 's annak következtiben ezennel örömtelven és egyes akarattal nyilvánítni kötelességünknek tartjuk, hogy azt mi is, mint egy régi vágyunk teljesedését, egy szép jövőnek megalapítóját buzgón ohajljuk 's annak létesítésére szilárd akarattal tehetségünk szerint hasonlóul közre munkálni készek vagyunk. A' nagy munka azonban csak a' szabad akarat közönséges nyilatkozásának, ez pedig, a' czélszerű előkészületek idő általi megérlelésének lehetővé szüleménye: az egyhangulag ohajtott egyesülést mi is vegyes választmány által véljük legezelszerűben eszközölhetni, de ollyan által, melly javaslatiban minden, az elméket inkább elidegenítő, mint összeolvasztó erőtetést gondosan kerülve, 's a' dogmák fejtegetését még most mellőzve, az egyesülés módjáról tanácskozzék, és ennek eredményeit jövő öszveívételünkre bejelentse, hogy innen azután a' superintendenciákkal és körülményekhez képest, az esperességekkel, sőt az egyes gyülekezetekkel is közölthetessenek. Azon választmányhoz azért részünkről kineveztük: a' négy egyházkerületi főgondnok, négy superintendens, Ragályi Tamás hétszemélyes bíró, Bay György alország-bíró, Dókus László nádori ítélőmester, Zombory Imre királyi bíró, Hubay József kir. ügyvéd, Fáy András bíró, Nyáry Pál pestmegyei főjegyző, Zsoldos Ignác veszprémmegyei főjegyző, Polgár Mihály egyházkerületi főjegyző, Széles Sámuel esperes, Futó Sámuel esp. és Nagy Mihály esp. urakat. Végre az egyesülés ohajtása nagyobb bizonyossággal a' vegyes választmányi alelnökségre főfelügyelő mélt. esömöri 's zaj-ugróci gr. Zay Károly es. k. kamarás urat ezennel kölesönös atyafi bizodalommal megkérjük. Mind ezek után még megjegyeznünk kötelesek vagyunk, hogy elnökünk n. m. széki gr. Teleky József ur, koronáőr ő excja e' végre általunk is megkérve a' vegyes választmány elnökségét elfogadta. Egyébiránt testvéri szeretetükbe 's barátságukba ajánlottak szives tisztelettel maradunk a' mélt. és főtisztelétű egyetemes egyházi gyűlésnek tisztelő atyafjai és szolgálói a' hely. vallásu négy superintendencia. Pesten 1841ki sept. 10kén tartott egyházi egyetemes gyűlésükből.

✕ (Orvosok és természetvizsgálók nagygyűlése Pesten. Vége sept 9én.) Ha valamely osztályban maradott volna valami közleni avagy végezni való, ez elővetetett 9 órától 11ig, ekkor ismét nagygyűlés. Ebben az alelnök mindenek előtt a' jövő évi gyűlés napját helyét és tisztviselőit ajánlá megválasztani; néhány szónok megszólalta után közkívánattal Beszterezbánya választott gyűlés-helynek; az idő pedig így határozott meg: aug. 1—3. beirás, 4ke megnyitó ülés, 5—6 szakülések, 7 pihenés 's kirándulás Szilacsra st. 8 berekesztés. Tisztviselők megválasztásáról Jankovics Gáb. elnökle alatt biztosság nevezetett ki, melly a' titkos szavazatokat megszámtsa, ennek eredménye lön: Elnök: Schweizer Gábor főkamrai gróf; alelnök Radvánszky Antal alispán, első jegyző Schöpf August mint ismért tag, második Hönig Ignác főorvos. Továbbá mint-hogy az orv. szakosztályban sok dolgozat fordult elő, mellyek közül némelyek hihetőleg nem fognak a' társulatnak napfényre bocsátandó munkálati között helyt foglalhatni, azért e' szakból számos, a' többiből két két tag nevezetett ki vizsgálól; e' munkálatok kötetében az alapszabályok ismét kinyomatni rendeltettek. Dr. Grosz említi, hogy 6 testvért szabadított meg szemorvosú mütét által a' fejérből. A' physikai szakosztályból dr. Albert magyaros-német létére-értekezelt a' kettős csillagokról; dr. Romy Károly Szerém éghajlatáról; dr. Sztanojovics mulattatá a' testületet magnetico-electricai mutatóval. Kérdezi ezután az alelnök, hova tétessenek le a' jegyzőkönyvek, mellyek még ez nap azőt szak elnökei és titkoknai aláírásával megerősítendőek valának? Válasz: az állandó természetvizsgáló társ. levéltárába. Végre az alelnök, kinek a' titkokokkal együtt köszönet szavaztatott, berekeszté az ez évi utolsó ülést, helyeslven a' rendet, lelkesülést és szorgalmat, elis távoztunk mély nyomot tartván meg keblünkben, mellyet ujolni mindenkor ohajtandunk. Mindenfelől idő-és költségű áldozással tödült ide e' gyűren bővelkedő, hivatalos állása miatt pedig időben szinte szükkülő sokaság egyet ohajta: tanulni és a' tudottat közleni a' hon javára; csak innen magy ará zha tó a' szép rend, a' méltóságos magatartás, az érdekesnél érdekesb értekezések, 's a' mindenek arcza in olvas-

ható buzgalom, melly azonban a' józan értelem korlátit soha sem hagyá el. A' lelki erő, melly e' társulaton szembe tűnt, szilárd alapul szolgál, mellyen reményünk épül: hogy kudarcot valland ama' jövőndőlés: hungarus multa incipit, pauca finit' melly azonban a' kimondón magán máris teljesült, semmi szin alatt nem menthető legalább is következtelenségnek jelöl. — Egyet ohajtottunk volna, hogy e' társulat, melly a' jóságos kormány és törvénynek szárnyai alatt csak meggyőződéséről függött, 's nevezet szerint az orvosi szak, e' kornak — mellyben élünk, 's melly az orvosi tudományra nézve mindenesetre nagy, talán ujja szülő- 's világszerte szóban forgó szüleményit: a' *Hason szövet és vizsgálómódot* érintette legyen. Jövendőtől azonban várjuk, hogy e' társulat az iskolai egyoldalú bilinesektől mindinkább menekedve szabadelműen kigázol minden előítéletből, 's mint tőle a' sanyló emberiség várja elfogadandja, 's követend di a' jót, az igazat, bár mi néven nevezessék is az, 's ha szinte e' miatt minden orvosi karokkal megkellend is hasonlania. — Szép 's dicső a' te hivatásod deli társulat! *töled* várja a' beteg emberiség üdvét, *töled* a' haza természetudományi, csillagászati 's állat-növény- és ásvány-erőt 's vegyítéket, tehát hasznos vagy ártalmat illető fogalmainak tagasbulását; *töled* a' mindennel bővelkedő de haszonvételi ismértek hiánya miatt szegényke hazánk a' földre fordítását; *töled* végre a' nemzeti akademia is lelkes segédét. Haladj kezdett pályádon, de Loth nejeként hátra nem tekintve, ne-hogy nemtőidtől magad elhagyatva látván elszédülj; de ha ez megesnék is, ké-ségbe ne essél, mert befogadott már — mint részvéte mutatja — hű keblű anyád a' hon, melly minden bátor léptedre ügyel, 's felette örömkönyűket hullat. —?

(A' honti gyűlés folytatása 9.) Felolvastatván a' n. m. H. tanácsnak egy intézőlevele, mellyben bizonyos urszék eljárását majd egészben megváltoztatta, abból örömmel értettük: mennyire szívén fekszik a' szegény adózók sorsa a' főbb helyeknek. 10.) A' honti gazdasági főkegyesület, az I. Sággon tartandó Orbáni vásárkor gyapjувásárt alakítani akarván még mult közgyűlésben folyamodott a' ns megyéhez, hogy ebbeli szándékát elősegítve kérné meg a' n. m. H. tanácsot: miképen ez a' leendő gyapjувásár határidejét körlevelek által kihirdetni keressék; ezen megkereső-levélre a' n. m. H. tanácsul olly tartalmú válasz érkezett, hogy miután a' kereskedés virágzása megkivánná főleg azt, hogy az árucikk mentől kevesebb helyre szállíttassanak 's I. Ság közepében nevezetes gyapjувásárok lennének, de azért is, hogy I. Ságban a' netalán venni szándékozók számára illő elfogadási helyek nem léteznének, ezen gyapjувásár idejét közhírré nem teheti. 11.) A' szüret meghatározásának ideje felett a' K. és Rdek hoszszasabban tanácskoztak 's a' törv. világos rendelete szerint úgy állapodtak meg, hogy az adózók netalán történhető kárának (melly a' szüret elhúzásából szokott leginkább eredni) elmellőzésére bármely földesur is a' szüretet, az ideit rendkívüli meleg idő miatt sept. 29én tul megengedni tartozik. 12.) Laszkáry Miklós sz. bíró ur azon indítványára, hogy az ollyatén mezei panaszok, hol a' tény elkövetése miatt a' tettest a' törvény rendelete szerint törvényszék elibe állítani kell, törvénykezesek alatt bizonyos napon vétetnének tárgyalatás alá, határozottat, hogy az illy kihágók mindenkor a' törvénykezesek első, az ügynevezett comparitionalis napon fognak törvényszék elibe állíttatni. 13.) Szentkirályi László sz. bíró ur indítványára főispán ur ő exc. tisztujítás tartására ismét megkérte. — 14.) Pozsony vgyének levele folytában, mellyben a' Pozsony n. Szombati vasut pártoltatását kéri, a' sz. bírának meghagyatott, hogy e' nemzeti haszonnal járó vállalatra részvényeket gyűjteni iparkodjanak. 15.) Pest vgyének a' magyar utilevelek tárgyában kelt felszólítása pártoltatott 's az e' tárgyban felírá elhatározottat. 16.) Csanád vgyének azon levele, mellyben kir. táblához való érseki kinevezéseket jövőre országgyűlésileg megszoríttatni akarja 's e' megyét is pártolására felhija, ez alkalommal tudomásul vétetett. 17.) Gömör vgyének a' vegyes házassági avatások megtagadása tárgyában jött levelére ő fels. felírá határozottat. 18.) A' megyei helységek számára rendelt mezei naptárok meghagyatni rendeltettek. 19.) Szathmár és Temes vgyének a' Részek visszszakapcsolatása iránti felszólító levele e' megye részről szinte pártoltatott 's felírá rendeltetett. 20.) Beadván azon biztosság, melly az országszerte isméretes 's olly sok vitakozásnak tárgyul szolgált sághi magtárrali visszaélések kipuhatólására kiküldetett, jelentését, 's abból a' visszaélések nyilván kitünvén, azok a' K. és R. által rosaltattak. — 21.) L. M. sz. bíró ur jelentést tévén B. P. ur gazdasági tisztjének elkövetett bizonyos nagyobb szerű kegyetlenkedéseiről, e' ténynek hiteles alakbani megvizsgálására sz. bíró, eskült 's a' megyei ügyész küldetett ki. Nagy József.

Lu g o s o n folyó év, és hó 2án vette kezdetit évnegyedes közgyűlésünk, ez alkalommal előfordult nevezetes tárgyak 's azokra hozott végzések köv: Beregmegyének eperfatenyésztésre ösztönző levele folytában, a' megyei selyemtenyészésre ügyelő választmányának meghagyatott, hogy a' sopronyvasi szeder-egylet alapszabályit, és a' beregi tervet is megszerelve, javaslatot terjeszzen elő. — Zólyommegyének Libay remeke megszerzéséttárgyú indítványa a' maga helyén pártoltatni határozottat. — Temes és Szathmármegyék felszólítására az 1836ki 21. t. cz. minélelőbbi végrehajtása, Kraszna, Közép-szolnok, ZarándvgyékésKövár vidéke tetleges visszszakapcsolatása iránt i. felírá határozottat. — Sopronymegyének az ausztriai és orosz udvarok közt létesült dunai szerződés érdemében kelt levelének megvitatása az országgyűl. utasítás kidolgoztatása idejére halasztatott. — A' Hajdu kerületnek, a' keleti egyház könyvei orsz. költségén magyarra fordíttatását 's nyomtatását indítványzó levele az országgyűlési utasítást készítő választmányhoz utasíttatott. — Olvastatott Csanádmegyének levele, mellyben az érseki táblabírószágra kinevezés ügyében az 1557: 13. és 1567: 26. és ezzel rokon törvények eltörlését indítványozza, erre nézve a' megye végzése így hangzik: Midőn a' KK. és RR. primáshoz ő főmélt. által olly egyedet tapasztalnak a' kir. táblai közbírószágra előléptetve, mellynek érdemei, törvényes tudománya, és jártassága épen az által, hogy alispánná választaték, egy törvényhatóság részéről a' haza színe előtt már nyilván elismértetett;

azt nem a' rokon ismerik; és azért ben e' tárgyra nézve Vettük us Pestmegyeben kelt levelét 's meggyőződve, hogy mellyet tehát szilárd hatóságoktól bármely nyelven szerkesztésnyilván kimondják, utlevelet elfogadandótományok bármelyi leket adandnak; e' azt, hogy a' külsősék el, ő cs. és ap. tott olly paranes kigyűdöl magyar nye

Es z é k sept. 7 köv. napjain tartott szág nádora fölszólítól kaposmérési Mére ispánunk, ennek akleti szolgabírák 's a' tünk azon alapos elővannak a' Rdek a' me azon egyszerű okból hangra nem talált: pártoltatott volna tehát tése tanácskozási tá nem a' törvény sziggyének a' hegységű főlevő Karasica és szon, mind az urada tőrekezdünk a' hasznasztmány a' dolgot, míg e' vizszabályozá közmunkákra szánt tapasztalt t. bírák kálat közös erővel tetbe véve a' közné hason mennyisége az adóókra nézve hogy fölolvastatván a' törvény rendelete ajánlataik vizszavaz. Azonban a' tárgy lehetséges) a' folytat dalmat akarnak-e határozathassék, szerint szoritani, rmany pocstáktól tatik. Folyókat kell kat köveznénk; sz gesebb költségeket terhet az amugy is ha a' munkák ugy sa? hol egy koczká ?) fizettetik? — a' mutali partmosása tek kanyarulat átmész vgye is küldöttség jelentését nem fogl yamodott: us Bács utaltatott, hogy ak gye az előleges me nem akadályozhatj tok vegyes választ talos jelentést fog many eddigé egy ta, azon haladási minden kebelbeli u des meghányás altott 's a' besorozol lésére bizatott, me tand-be. 5) A' me ezeknek helybeli k éretett, hogy a' n szágszertei kihirde gaik által haszonv méltóztatnék. 6) J nak az ő házból a (a' régi t. i. 1745) szülhetett, annak eddig is aránytala nés 's csempészes tak: a' nyereség lott a' gubacsorzá eset, hogy egy k néhány mérőnyi g e' szin alatt másu vett, nyomtatott ir táros uradalom gu val, hogy a' lopá zel voltak, annak zott gubacs teleph is csempesztetek az erdőben megle zeikből honosít, ge, a' vadásztól

zt nem a' rokon iránti kedvezésnek, hanem tisztán az érdem jutalmazásának ismerik; és azért — különben is Csanádmegye kifejtett nézeteiben, és elveiben e' tárgyra nézve nem osztozhatván, — a' levelet tudomásul veszik. — Ezzelünk Pestmegyének az utilevelek magyar nyelven szerkesztendése érdemében kelt levelét 's felirásai másolatit. Ezekre nézve miután a' RR. úgy vannak egygyöződve, hogy a' nemzeti jóllétnek legbiztosb alapja a' nemzeti önállóság, ellyet tehát szilárdítani nemzeti köteleesség, hogy tovább tartományoktól, és hatóságoktól bármi okiratoknak, 's így utileveleknek is idegen, nem nemzeti nyelven szerkesztését, kívánni, követelni nem lehet; — valamint egy részről nyilván kimondják, hogy bármily nyelven szerkesztett rendes kultartományi levelet elfogadandnak, úgy más részről nyilatkoztatják, hogy az ausztriai tartományok bármelyikébe innen utazandóknak egyedül magyar nyelven irt utleveleket adandnak; egyébiránt a' nemzet méltóságával meg nem egyeztethetvén, hogy a' külföldi utazó magyar idegen nyelven irt utlevéllel láttassék el, ö cs. és ap. kir. felsége jobbágyi alázatossággal megkéretni határozta: ott oly parancs kiadására, hogy a' főmélt. magy. udv. kancellaria ezentul egyedül magyar nyelven irt utleveleket szolgáltatasson ki. —

E s z é k sept. 7. Közérdekű tárgyak n. Verőcze vgyének Eszéken aug. 26. 's v. napjain tartott közgyűlésén imezek fordultak-elő: 1. Ö cs. kir. fonsége az ország nádora felszólítására a' kebelbeli katonai laktanyák megvizsgálása tekintetéből kaposmérrei Mérey Sándor tartománybiztossági főigazgató ö n. m. mellé 2dik al-pánunk, ennek akadályoztatási esetén pedig egy kebelbeli magnás, az illető kerületi szolgabírák 's a' megyei mérnökök rendeltettek. Országos választmányi köve- nek azon alapos előterjesztése: adassék a' küldötteknek utasítás aziránt, hol ki- annak a' Rdek a' megyében netán építendő katonai laktanyák helyeit megállapítani azon egyszerű okból, mivel eziránt a' nádori felszólító levélben említés ninesen, viz- szongra nem talált; pedig ennek szüksége ma holnap még is szőnyegre kerülend, mit thatott volna tehát az illető előleges gondoskodás a' jó ügynek, mellynek eldön- se tanácskozási tárgy leend? 2) Folyókat akarunk keblonken szabályozni! de em a' törvény szigorúsága, hanem szabad akarunk mellett. Régi ohajtása a' me- nyének a' hegységi kártékony patakokat rendes vonalakra szorítani 's az ezeket levevő Karasicza és Vuicsicza folyamokat szabályozni: tetemes a' kár, nagy a' ha- zon, mind az uradalmakra, mind az adózó népre nézve, azért egyesült erővel kell verekedniük a' hasznos cél elérésére. A' már több év óta e' tárgyban működő vá- sztmány a' dolgot olly tetemesnek nyilatkoztatá, hogy szükségessé vélné addig, ig e' vizszabályozás (reményleg 3 év alatt) be nem végeztetik, az egyéb vízi 's uti özmunkákra szánt napszamosokat is egyedül e' célra fordítani, azonban egyik pasztalt t. bírák azon törvényszerű előadására, hogy a' közhasznú közmun- alát közös erővel 's költséggel úgy hajtassék végre, hogy mindent illő tekin- tbe véve a' köznép által e' végre adandó munka kész pénzzel fizetessék, a' köz- szon mennyisége előleg felszámíttatván a' teher is mind az uradalmakra, mind z adózókra nézve jogos arányban osztassék-föl, annyira el nem fogadtatott, hogy fölolvastatván az 1836: 36. és 1840: 10. t. cz. mielőtt az illető uradalmak törvényi rendelete alá vetnék magukat, későbbeknek nyilatkoztak eddig tett ajánlataik visszavonására vagy a' tárgynak mint haszontalannak elkeresztelésére. z azonban a' tárgy az előbbi választmányra bízott, vegye tekintetbe (mennyire hetséges) a' folyamszabályozási minden költséget, szőlítson-föl minden illető ura- lmat akarnak-e 's mennyire e' közhasznú tervezethez járulni? hogy aztán el- atározathassék, mennyire lehessen a' köznépet is árokására a' törvény vejeje zerint szorítani, mivel e' szabályozás által urbéri telkek is javulnak, utak ocs- ány pocsettáktól tisztulnak, közlekedés elősegittetik, 's az egészség előmozdít- tatik. Folyókat kell előbb szabályoznunk, kiáltja némellyik, mielőtt országuta- t köveznék; szabályozzunk hát folyókat, de ne kiméljük ám a' legszüksé- esebb költségeket! legyünk jogosak az adózó nép iránt, ne tukmáljunk minden rshet az amugy is minden oldalról annyira zsaroltra 's nem elég arányjog-e az, a' munkák úgy végeztetnek, mint teszem a' Palacsá ingovány kiszikkasztá- a? hol egy koczkakönyi föld kiásását 6. napszámra vévén, minden napszám 12 v. kr.) fiztetetik? — a' munka köz és magányos tekintetéből. 3) Dála mvsnak a' Duna ál- ali partmosása tekintetéből, már több év óta egy a' m város mellett létező tömérdek anyarulat átmetszése javaslatott, mihez határos barátsági viszonyból ns Bács gyge is küldöttség által járula; azonban a' Rdek a' küldöttségnek e' részben tett elentését nem fogadják el, miért is ns Verőcze vgye eziránt felsőbb helyekre fo- yamodott: ns Bács vgye tehát a' nm. m. kir. H. tanács intézvénye szerint arra taltatott, hogy akár történjék-meg az érintett átmetszés, akár nem, ns Bácsme- nye az előleges mérnöki munkálatoknak köz egyetértés melletti fölvételeit nemesak nem akadályozhatja, hanem hozzájuk járulni is tartozik: miért is a' munkála- ok vegyes választmányra bízattak, melly a' hely színén tapasztalandókról hiva- alos jelentést fog tenni. 4) Az országgyűlési tárgyak iránt kiküldött választ- mány eddigelé egyebet nem tett, hanem az országgyűlési tárgyakat lesoroztat- a, azon haladási elvet tűzvén-ki, hogy e' sorozat minden kiküldöttségi taggal, minden kebelbeli uradalommal eleve közöltessék 's aztán jöjjenek a' tárgyak ren- des meghányás alá, a' választmány ezen előterjesztése a' Rdek által elfogadta- ott 's a' besorozott tárgyak sorszerinti meghányása a' választmány további ügye- sésére bízott, melly egy közgyűléstől a' másikig működéseiről jelentéseket nyuj- and-be. 5) A' megye sok helyén megürült jobbágyi telkek tekintetéből, miután ezeknek helybeli állapotja körülményesen fölvetetett, a' nm. m. k. H. tanács meg- éretetett, hogy a' mennyire ezen pusztá telkek haszonvehetőek, azok betöltését or- szágszertei kihirdetés által előmozdítani, mennyire azonban huzamos pusztasá- gaik által haszonvehetlenekké lettek, az adórovatból kihagyhatásokat elintézni méltóztatnék. 6) Jelentést tevén a' megyei levéltárnok aziránt, hogy a' levéltár- nak az ő házból az ujba lett áttételese miatt az ohajtott betáblázási jegyzőkönyv (a' régi t. i. 1745től kezdve az új törvényig 1840.) még eddig egészen el nem ké- szülhetett, annak a' jövő közgyűlésig elkészítése neki meghagyott. 7) A' még eddig is aránytalanul roppanterdeiben a' gubacs ez idén bőven teremvén, a' ese- nés 's csempészés is minden szerte beállott, a' gubacslopások napi renden vol- tak: a' nyereség után vágyó Jebuzeus messze vidékről megjelent, erdőt vásár- lott a' gubacsorzásra, csempészetre alkalmat nyujtott, a' köznépet elámitá. Volt eset, hogy egy közel uradalmi erdőskeért, mellynek termése alig reméltetne néhány mérőnyi gubacsot, 300—700 pftot ígértek, nem ám az innen, hanem az e' szín alatt másunna nyerhető gubacs csempészéseért. Másutt ábrahámfi erdőt vett, nyomtatott iratkát osztogatott a' pór nép közt a' gubacszedésre, de bár ha- táros uradalom gubacsát hozták is hozzá, a' tolvajt alatomosan ellátá iratkájá- val, hogy a' lopási gyanút elhárítsa 's a' vételt igazolja. Kik a' végvidékhez kö- zel voltak, annak erdeit lopták-meg, a' vitel éjjel történt, ál gaz utakon, az or- zott gubacs telephelye Eszék volt, hova alatomban a' Drávan még csolnakokon is csempesztettek gubacsot. Ha a' vadász, vagy erdőkerülő vagy csősz valakit az erdőben meglepett, tüstint öszszecődült a' nyájfőző ifjuság, 's kiszabadítá ke- zeikből honosít, máshelyen egy kurjantásra öszszeroht a' határos falu népsé- ge, a' vadásztól erdőkerülőtől erővel kicsikará a' zálogot, a' fölvygázók még

köszönettel lehettek, ha e' mellett jól meg nem döngtetettek. Egy közel faluban álutakon éjjel kibukkant egy udvarról a' lopott gubacsos teli kocsi, az örök megrohanják, erre lárma kerekedik, négy fölvygázót karóval agyba vernek, a' tolvaj elvagtat 's egyenest az erdőbe hajt az őt már ott leső zsidókhoz, 's más 6. szeker tolvaj gubacsos együtt eladja ragadványát; minden felől csak gubacs- tolvajság hallatszik, a' merész szemtelenség legfőbb fokra hág, a' közbátorság veszedelmezettve van. Ezek jelentése épen közgyűlés alatt történik, miért is a' gonosznak rögtöni orvoslása végett a' helyszíre elegendő polgári hatalomkarral ellátott büntető törvényszék küldetik ki: a' gonoszok becsipetnek, rögtön elítél- tetnek, megbotoztatnak, a' szemtelenek kik a' szolgabírák kérdéseire csak így feleltek ki volt? mi mindnyájan — most megjuhászodtak 's kiadák kolomposai- kat. Igaz, hogy a' rögtöni büntetés bot és korbács volt, de a' hely színén mű- ködő ítélőszéket szigorúságról vagy keménységről épen nem vádolhatni; ítéletei olly mérsékelték voltak, hogy a' század szelleméhez mérve lépteit inkább mutatá mint használa ostarát: pedig ha illy esetben a' kiküszöbölendő bot nem villog a' haj- du kezében, minő fokozatra hághatna a' neki keseredett gonosz pór bősmerész- sége? Sajnáljuk az embert ha őt csak baromi szer térítheti engedelmesség útjára, de sajnáljuk ám inkább az ártatlant, ki tisztében eljárván az illy gonosz bősme- részek által karóval leagyaltatik annyira, hogy életéhez is kevés remény marad- jon: 's azt ki a' jogosság útján eljáró embertársát minden ok nélkül, sőt csupán öszszesztásból 's megrögzött gonoszságból furkóssal, füttykössel, doronggal agy- ba főbe verni nem retteg, valóban kevesebb szánakodásra tartjuk méltónak: mi- ért is neveljük őt előbb annyira, hogy saját eszével is tudjon ekkép okoskodni, aztán teremtsünk szelidebb büntető törvényeket! higye, ki akarja, hogy meg- fordítva is célt érhetünk. (Folytatás következik.)

S z o b o s z l ó aug. 29kén. Vevén a' Jelenkor 68dik számát, első lapja második hasábján a' hajdu városokrul közlésre nézve olly tetemes két hibát ol- vastam, mellyek megigazítását mulhatlan szükségnek vélem, nehogy az olvasó közönség állhírekkel mystificáltassék. Első hiba az, hol az mondatik, hogy Za- bolesmegye RR. a' hajdu városi nemeseket, kik különben mint nemesek ügyeik- ben azon megye tisztjeihez szoktak fordulni, a' választásbani részvehetéstől el- tiltották. Én szememmel láttam a' megyei határozatot, 's abban, ha szemeimnek jól hihetek, csak azon hajdu-városi nemesek — mint szinte más megyei neme- sek is, — tiltattak el a' szavazástól, kiknek Zabolcsmegye hatósága alá tarto- zó birtokuk nines 's ez valósággal úgy is történt, mivel minden zabolcsmegyei birtokos hajdu városi nemes, 's azok közt ezen sorok írója is minden kétségen kívül szavazásra bocsáttatott. Ha már a' tisztelt megye ezen végzését taglalga- tjuk, a' dolgot nagyon rendin látjuk lenni, mivel a' hajdu városokon lakó neme- sek Zabolcsmegye hatósága alá személyeikre nézve semmiképen nem tartoznak, azokra nézve egyenesen a' katonai eredetű városi tanácsok és kerületi gyűlések itélvén, azt pedig hogy zabolcsmegyei birtokaira nézve bírák választásába be- folyással legyenek, senki tőlök, mint nemes személyektől, joggal nem vitathat- ja el 's ezen jogot kétségbe hozni Szabolcs megye Rdeinek eszük ágában sem volt. Jelen közlést tehát, valamint merő tudatlanságnak tartom, úgy más rész- rül hiszem, hogy azt közlőtül Zabolcsmegye lelkes Rdei köszönettel nem foga- dandják 's ha minden végzést olly híven közöl, mind magának mind a' köznek sokkal jobb leend, ha bölcsen hallgat. Második hiba az, hol az esztergomi köz- gyűlésekről közlés 11dik pontja alatt az mondatik ugyanoda vezéreltetett a' Hajdu kerületek *) azon kérelme 's a' t. Ugyan uraim! tudjunk már vagy tanul- junk egy kis statisticát, földismét vagy minek nevezzem, 's azért hogy 3 Jász 's Kún kerület van, ne higyük hogy a' hajdu kerület sem lehet egy, mert az bár kü- lönböző elemekből állván egységben nem igen van erkölcsileg, de a' physicali egységet tőle csak ugyan nem tagadhatni meg. Áll az t. i. hat hajdu városból u. m. H. Bösörmény H. Szoboszló. H. Nánás H. Dorog, Hadház és Vámos-Péres vá- rosokból, és ezen hat város küldöttjeiből 's az illető tisztviselőkből szerkeztet- tik a' kerületi gyűlés, 's alakul az egy hajdu kerület, melly gyűléseit H. Bösör- ményben tartja. Sajnálom hogy ezen szép jogokkal bíró 's kivált birható kis ható- ság szerkeztet, melly azonban 17 □ mérföldnél terjedelmesebb levén, na- gyobb mint Torna vármegye, igen kevesen ismerik 's méltatják tudásuk tárgyá- vá, sajnálom hogy a' n. mélt. Helytartó tanács intézvényeiben is illyeket olvasunk: Bösörményi kapitány, nagy Hajdu kerület (sic) mert a' nem tudást, kivált a' hon nem ismerésit csakugyan nem lehet hazámfiai erényei közé számítani. Minek én fő okát abban találván, hogy a' Hajdu kerületről igen keveset olvashatni, bár an- nak egységét közelebről Fényes Elek Statisticája bizonyosan nem tagadja, ha a' t. cz. olvasó közönségnek unalmára nem lenne, kívánnék kedves kis hazámról ismertetésül némelly rövid adatokat csak mint egy dióhéjba szorítva, időrül idő- re e' hirlap útján is közleni **) Kösselyvölgyi.

(Emberiség palástja alatt rágalmasz.) A' Jelenkor 64ik számában „Him- lőoltás“ czikk alatt, Édes János imolai lelkész által hivatalbeli hanyagságról vádoltatván, kötelességemnek tartom ez egyszer felelni annál inkább, mert itt „emberiség“ ürügye alatt magányérdek lappang. Szükségesnek tartom leg- először is azon rendszert leirni, miszerint Gömörmegye P. járásában a' himlő- oltás történni szokott. Faluhelyeken sőt kisebb városokban is itt mint mindenütt az adózó nép nyári hónapokban mezei munkákkal levén elfoglalva, gyermeke beoltatását, mellyre különben sem igen hajlandó, csak azért is halasztja, vagy épen el is mulasztja, mivel az eruptió stadiumában több vagy kevesebb nyu- ghatatlanság jelenvén meg, nagyobb ápolást kíván 's foglalatosságaitól inkább elvonatik, legezészerűbbnek találtam tehát az esztendő azon részeit választani, mellyben az anyák legkevesebbé vagynak elfoglalva, 's a' himlőoltás is leg- tökéletesebben sikerül, t. i. a' tavaszt, de az idő rövidsége a' helységek szá- mával nem egyezvén meg, öszszel is folytatom, rendre járván a' helységek 's mindenkor friss anyaggal ellátva, kivevén azon esetet, ha egy vagy más hely- ségben a' természetes himlő mutatkoznék, akkor t. i. a' baj megszüntetése végett ezen rendszer megszűnik, de időközben is nyáron által az anyag friss állapot- ban tartása végett folyvást plántáltatik 's ha egyes szülék kívánják, addigis míg helységekben megjelenhetném, gyermekeik minden időben beoltatnak. F. é. jul. Skán R — Lyon orvoslás végett mulatván, Édes János ur levele által felszólíttat-

*) Csak néhány példányban áll hibásan kerületek: kerületnek helyett.
**) Szíves örömmel veendjük. A' szerk.

tam, hogy lyánkája beoltása végett ráudulnék által Imolára, de betegem állapota eltávozásomat nem engedte, mulatásom ideje is több betegeim miatt rövidre volt szabva, mindazáltal anyaggal el lévén látva azon mély alázatos üzenettel bátorkodtam ő lelkészsége érzékeny idegeit felingerelni, hogy ha nyughatatlanságát megszüntetni kívánja, küldje által lyánkáját 's be fogom oltani, de az nem jelent meg, holott tudtommal családostul is R—ra általsétálgat. Igen megtepetett ezen üzenetem által lelkész ur 's engem emberiség iránti kötelességre emlékeztet, nem gondolván meg felforrított hevében, hogy épen emberi kötelességből nem teljesíthetem ezen felszólítását, mert itt olly betegnél voltam, kinél a rögtön-segítség sokkal inkább megkívántatott, mint a himlőoltásnál, mely, ha hozzám küldetik a' kised, szinte megtörténheték, de elhalasztásából életveszély nem származik — Ha váddal kívánám a' vádat viszszaadni, én is felhozhatnám, mikép lelkész ur felsőbb parancsoknál fogva évenként tartoznék beadni az eklesiájában születettek lajstromát épen a' végett, hogy az orvos tudhassa: mikor? és hány? gyermeket szükséges mindenütt beoltani; e' kötelességet azonban Édes János ur mint imolai lelkész, még sohasem teljesítette; 's ép ezen kötelessége elmulasztásából következtethetni, hogy Imoláról olly hihetetlen statistikai adatot hoz-fel. mikép t. i. ott, a' sebész urak ritka látogatása miatt egyszerre 25,30. beoltandó is van holott népszámitás szerint, lehetlen 600 (?) népességű helységben 30 beoltani való gyerm. találni; de az orvosok által a. t. ns. vm. levéltárba évenként beadatni szokott himlőoltási jegyzőkönyv is azt bizonyítja, hogy rendszeren 6—7. szokott beoltatni Imolán évenként, ezekből is 2—3 adó-fizető, mert Imolának 3/4 nemes. Illy bakokat lött Édes János ur, mintegy másfél évvel ezelőtt, „utazási cikkelyében“ is; de hogy is nem, holott saját helysége statisticiáját sem tudja, pedig ezt, ha fenérintett kötelességét híven teljesíti, utazás nélkül is megtanulhatta volna. Lelkész ur az orvosokat restaurálni akarná, 's e' végett, eminentiásokat, orvostanárokat kívánna. Eminentias calculu orvosi diplomát sem a' bécsi sem a' pesti egyetem nem isméri, ezt ha olly jártas volna lelkész ur a' műszavak mint az alkalmi versezetek formálásában, tudni fogná. Hogy pedig a' restauratió voksát megnyerhessük lelkész urnak, szükséges volna kedvét vadásznunk és minden dolgainkat félre téve Imolán minél gyakrabban megfordulnunk, mert állítása szerint időnk elég van, erszényünk pedig már megtelt, igenis de mivel? a' gyógyításért kapott versekkel. Ugyanis télhő 25dik napján személyesen köv. versekkel tisztelt meg: Gyógyász B. K. urhoz, midőn halálos tudóvészéből (tudólob helyett) kigyógyított. *) 'S jul. 8kán lyánkája be nem oltatása miatt a' Jelenkor 64dik számában Himlőoltás cikk alatt mit írt legyen? tudva van, e' kettőt egybe hasonlítva mi feleletet adhatok? mint „Cuneta licent —“ Tornalja nyárutó 27ik napján. Ballus Károly m.k. orvos-doctor.

(Ovás) Minden bal-sejtelmek, és álfogások kellő elhárítása ötletéből, nyilvánítani tisztemben áll: hogy valamint politikai hírlapjaink hasábjai, eddigelé tölem, egy sornyi tudósítást sem vőnek, ugy a' Jelenkori 59 szám alatti, beregi tisztalokulásunkat rajzoló értesítésnek, nemesak szerzője nem vagyok, de még honnéti, és kitőli kikerültét is? csak távolról sem tudom. Beregszászban nyárutó 31kén 1841. Hajdú Jerom beregszászi alesperes és görög katolikus lelkész. —

Nagy - Kunság b. l. A' Jelenkor 69dik számában bizonyos, előttem ösmeretlen K. S. nyárutói közgyűlésünkről közlésében csekély személyem iránti szives vonzódását egy bókban nyilvánítani jónak látta. Mi, ha nem olly helyen, nem olly időben, nem olly ezézzattal említették, tán egy hiú tömjénezésnek élő előtt kedves fogott vala lenni. Előttem azonban semmi becse nincs, sőt szükségesnek tartom kijelenteni: hogy illyes complimenteket mindenütt, és mindenkor a' szívből — hova jobban illenek — békén hagyatni kérem; mert hogy névem a' kijelölésben első helyre tétetett, azt itten nem a' közbizodalom szülte, nem is nyilatkozott, de — meg kell jegyezni-fel sem is hívott szavazatok többsége: hanem hivatalos állásom elsőbbségének következménye volt. A' méltán tehát elmaradhatott vala, el a' reá következettekkel, annyival inkább, mivel én, ki hivatalomban a' közjót szeretem, nem a' hivatal — rang és rang közt nem sok választást teszek, mind egyik elég széles kör, és nyílt pálya, csak jót tenni tudjunk és akarjunk. Illéssy János s. k. n. Kun kapitány.

(K o l o z s v á r t o r s z á g g y ű l é s.) Sept. 6kán olvastaték fel a' nm. kir. főkormány teljes ülésében ő Felsőségnek, legkegy. fejedelmünknek atyai rendelete, mellyel fogva f. é. nov. 15kére Kolozsvárra országgyűlést méltóztatott hirdetni. Ő Fels. maga személyét képviselő kir. biztosnak ez országgyűlésre branyieskai báró J ó s i k a J á n o s ú r ő fels. kegyéből nyugalomra lépett főkormányi elnök status titkos tanácsos, kamarás 's Leopold nagykeresztese neveztetett ki. E' fényes megbizatásnak annyival mélyebben örvendünk, mivel ez tudunkra második példa, hogy Erdély országgyűlésére polgári helyzetű magyar királyi biztos küldetett. Erdély egy olly fontos időszak előtt áll most, millyen nemzetek 's országnak ritkán szokott részökbe jutni. A' kor önként kiszabta előnkbe a' teendőket, kifejlett közvélemény erősíti lépteinket, ha kívánatnak megfelelőleg haladunk, az óriási munka nagy nehézségei ránk nézve Magyarország fáradszaga által megkönnyítvők, mindenek felett kormányon olly kegyes fejedelem ül, ki a' nemzet jólléte előmozdítása iránti félreismerhetlen szándékának már Magyarországra nézve épen a' mi munkálatinkat igénylő kérdésekben dicső jeleit adta. Meglehetünk győződve, hogy Erdély lelkes Rdei e' kedvező, e' ritka szerencsés helyzetet nem fogják használatlan elszalasztani. Meg vagyunk győződve, hogy a' hon javát egyetértéssel fognak kezni, hogy ezen országgyűlést Erdély évkönyveiben emlékeztetéssel tegyék E. H.

*) Ezen versek végett írtatjuk csupán ide jellemismértetésül:
Ballus tévé ezt a' esudát velem,
Mig hát piheg lehelletem,
En vele a' legforróbb érzélem
Szent háláját éreztetem.

Édes János.

Szerkeszti Helme cz y. — Nyomtatja angol gyors-sajtón Trattner-Károlyi, uri-utca 453.

(Vad bánás papi személylyel.) Korunk egyik szép jellemvonása a' terjedő humanus bánásmód; annál szomorítóbb, midőn most is olly tetteket kell hallanunk néha, mellyek a' tatárutás korába is beillenének. Illy eset történt mult jul. 23kán ns Doboka vgyében keblezett Kékes nevű helységben. Budai Lajos veresegyházi ref. pap az irt nap kiment két tehénnel szekérel a' papi kaszálóra, szénáját haza viendő; mivel rétte egy felől sánczozal, másfelől kendervetéssel volt körülveve, szénáját csak a' szomszéd kékesi határon vihette keresztül. Kékesi juhász Nagy Dénes, ki kalákában boszús volt rá, meglesve, midőn a' kékesi határra ért, noha ez nyomás volt, egy fogadós-sal fejszéken rárohant, a' szekér négy kerekét fejszéjével öszvevagdalta. Erre a' pap kérvén, hogy a' szekeret, melly nem sajátja, ne vagdalja öszsze, hanem tehenét vegye el, 's abból ha kárt tett vegyen eleget, a' juhász őt torkon ragadta, és szekeréről a' hoszszu kötelet leoldva, a' pap nyaka körül háromszor megtekerte, kezeit hátra 's derekát is megkötötte, 's egyik kezében a' kötél végét, másikkban a' fejszét tartva a' kékesi udvarba bekísérte, 's ott az udvaron felállított oszlophoz, mint valami ezimeres gonosztevőt derekánál, kezeinél és nyakánál fogva kikötötte, olly helyzetben, hogy az égető nap szemébe süssön, 's e' kínos állásban egy óránál tovább tartotta. Miként bocsátotta el az udvari tiszt közbejöttével? mikép békéltek meg? és az egyezményt mikép játszotta ki? nem ide tartozik. A' papi előjáróság e' sérelmért, mint az egyházat is lealázóért felsőbbbenél panaszt tett, 's hihetőleg elégtétel nélkül nem marad, de lehet-e illő elégtelt adni egy olly meggyalázásért? Hogy fog az igy lealacsonyított személy az illyekre nagyon sokat tartó nép előtt tekintélyt tarthatni? Mi még leg-boszantóbbá teheti ez esetet, az udvartiszt olly tette országosan tisztelt hazánkba báró Wesselényi Miklós nevével élt viszsa, ki a' kékesi jószág tulajdonosa. Mennyire fogja keseríteni a' tisztelt honfi emberbaráti érzelmeit, ha tudomására jut, hogy távollétében igy élnek viszsa nevével.

Anglia

(A' whig ministerség lemondott.) Aug. 30kán a' felsőházban Melbourne, az alsóházban pedig Russell jelenté a' ministerség lemondását, azon megjegyzéssel, hogy a' királyné azt elfogadni méltóztatott. Erre mind a' két ház sept. 6ikaig elhalasztá üléseit, és Peel a' királyné meghívására postalovakkal Windsorba kocsizott. Ő fels. gyöngélkedik, mit sokan a' kellemetlen ministerváltozásból hajlok származtatni. —

Franciaország.

(Limoges-i zavargás. Elegy.) Paris, sept. 3án: „Limogesban aug. 30kán népcsoportozások történtek; a' nép végig vonult több utcán, és Bourdeau franciaországi pair, a' főügyvéd és hatósági elnök háza előtt a' Marseillaisének lé. Trobriant táborfő józan intésre azonban minden további kicsapongás nélkül hazaoszlott a' nép. — Fonfréde emlékre 500 frankot irt alá a' király. — E' napokban 3 belga biztos érkezett Parisba, az új kereskedési szerződés ügyében végalkudozásra Guizot, Humann és Cunin-Gridaine ministerekkel, kik haladék nélkül sietnek e' szerződést elintézni. — Hugon másodvezér hajóhada sept. 1én új kormányparancs következtében Toulonba viszsaérkezett. — A' parisi érsek rokonihoz utazván majd életét veszté; aug. 20án ugyanis Lacoml közelében vilám sujtott kocsijába és fővegét fejéről lecsapá, 's egy mellette ülő papot megsérte, egy lovat pedig agyonütött. Utját mindazáltal mégis folytathatá az érsek. — Aumale hget Algirből visszatértekor mindenütt nagy kitüntetéssel fogadták, mital független lapok roszalva említnek mivel a' fiatal hg eddig még csakugyan nem tüntetheté ki magát annyira, hogy e' tulságos magasztaló dicsőítéseket javalni lehetne.“ —

Külföldi elegyhír.

Az uszóczipővel, mellyet egy svéd hadnagy talált fel, Magdeburgban is próbált tettek, egy uszómerester föl 's le felé, keresztül járt vele a' vizen, és egy negyed föld viziutat is tett 's utközben puskáját többször elsütötte 's megtöltötte, miáltal azon gondolatra jöttek, hogy e' találmány katonai tekintetben fontos lehet. Jövő nyáron az itteni hidászokat megtanítják az uszóczipe-használatra. — Norvégiában már elkezdték a' választási mozgalmakat a' jövő februárban leendő országgyűlésre. A' hírlapok rendkívüli buzgalmat fordítanak a' választás intézésire. Már ez év kezdetén megjelent egy röpirat, melly arra igyekszik a' lakosokat birni, hogy 1 tisztviselőt se választssanak meg, hanem mind parasztot, mert azok csak önző aristokraták, kik az ország pénzét elharácsolják 's a' legnagyobb terhet akarják a' szegény paraszt nyakába zökkeníteni. Egy hírlap ezáfolni akarja ezen röpiratot, 's azt mondja, hogy a' tisztviselőknak csak fele áruló. Norvégiában több, mint 100ezer választó van, 's ezek közt alig van 10ezer tisztviselő és városi polgár. — Zürichben aug. 29kén nagy népgyűlés volt, mellyben mintegy 20ezer ember lehetett. A' gyűlés következőket végzett: 1) Zürichmegye nagy tanácsához folyamodást kell nyújtani, miszerint követének azon utasítást adja, hogy Aargau határozatával a' kolostorok ügyében eléggüljön meg, Aargau beldolgaiba minden avatkozást utasítson viszsa, sőt Aargaut jogaiban őtalmazza. 2) Értesítvényt küldenek az aargau tanácshoz, mellyben a' zürichi nép forró részvétérül bizonyossá teszik. 3) Hasonló szellemű értesítvényt a' közgyűléshez. 4) A' zürichi felszólítás aláírói megvannak bízva e' határozat végbehajtására 's felszólíttatnak, hogy az aargau dolgokat szemmel tartásák. — Az aargau nagy tanács kolostorokat illető határozatát megvizsgáló biztosság jóváhagyja Aargau legutolsó határozatát. — Azon hamburgi hajó kapitányát, mellyet az angolok rabszolgakereskedés gyanuja miatt fogtak el, aug. 25kén állították törvényszék elébe, 's a' vádat következő dolgok igazolják: a' hajón igen sok deszka volt, és több ivóvíz, mint kellett volna; volt egy igen nagy üst és nagyon sok korbács; az angol hajó megjelentekor a' kapitány nagy nyugtalanságban volt a' levelek miatt, néhányat elégettek, egy táskával pedig tengerbe vetettek. A' kapitányt azzal mentik, hogy megbízói rióiak voltak, 's a' riói hamburgi consul azt mondotta, hogy szállítási terhe törvényszerű, mivel Rioban nincs eltörlesztve a' rabszolgakereskedés. —

Pes

szombat, se

FOGLALAT:
pestil
ország
ajánlat
írás az
révkon
nyilat

Ő cs. 's ap
tiszántuli ker. t
mel feldiszíteni

Ő cs. kir.
Tevel helységét
kal felruházni m
romság és sz. T
dig héti vásárok

A' nm. m. l.
tő-hivatali ellen

Primás ő
rész érseki udv
gye d Józseffé
erősíteni; nemk
ván magszakadt
érsek udvartele

F. 1841 év
pedig a' lókiállit

Budape
dés, melly az

tárgyalását fele
szeret nézni és
Pált nem kárhoz
megfog nekem
nem olly hamar
emberek, vélen
egyesülhetnek
ezért tartják sze
keresztvény, hű
ségek apró rész
erősödjék, hisz
ékes vagy nélkü
imádni a' minde
romai főpapnak
telt vallásáról, r
ben példaul az a
ban pedig nem
tenyésztő erejét
vagy Gegőnek a
tartani kárhozat
ben járó dologna
reczeni stef. pap
és vallom, hogy
kath. püspök elő
talan legyőzhetl
pór az, ki fölfo
tartásokban hisz
rüséget, haláluk
kármentyikét a' s
kölykeitől foszto
esésével küzd a'
e' sorok nagyitva
bel érzelmeit iz
hová a' különben
mert azt kath. at
házi személyek h
tosak által tiltat
egy becsületes
a' három napos
egyesülést mind
mindkét rendű p
lelkét felekezeti
szempontjából ne
dik, mert hiszen
bármelly szives
hogy ők legtöbb
kényes és kigyói
három százados
csorbulás a
ség alapjaul s
ama' gyötrel